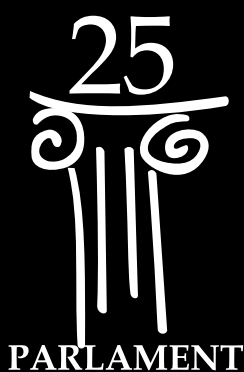
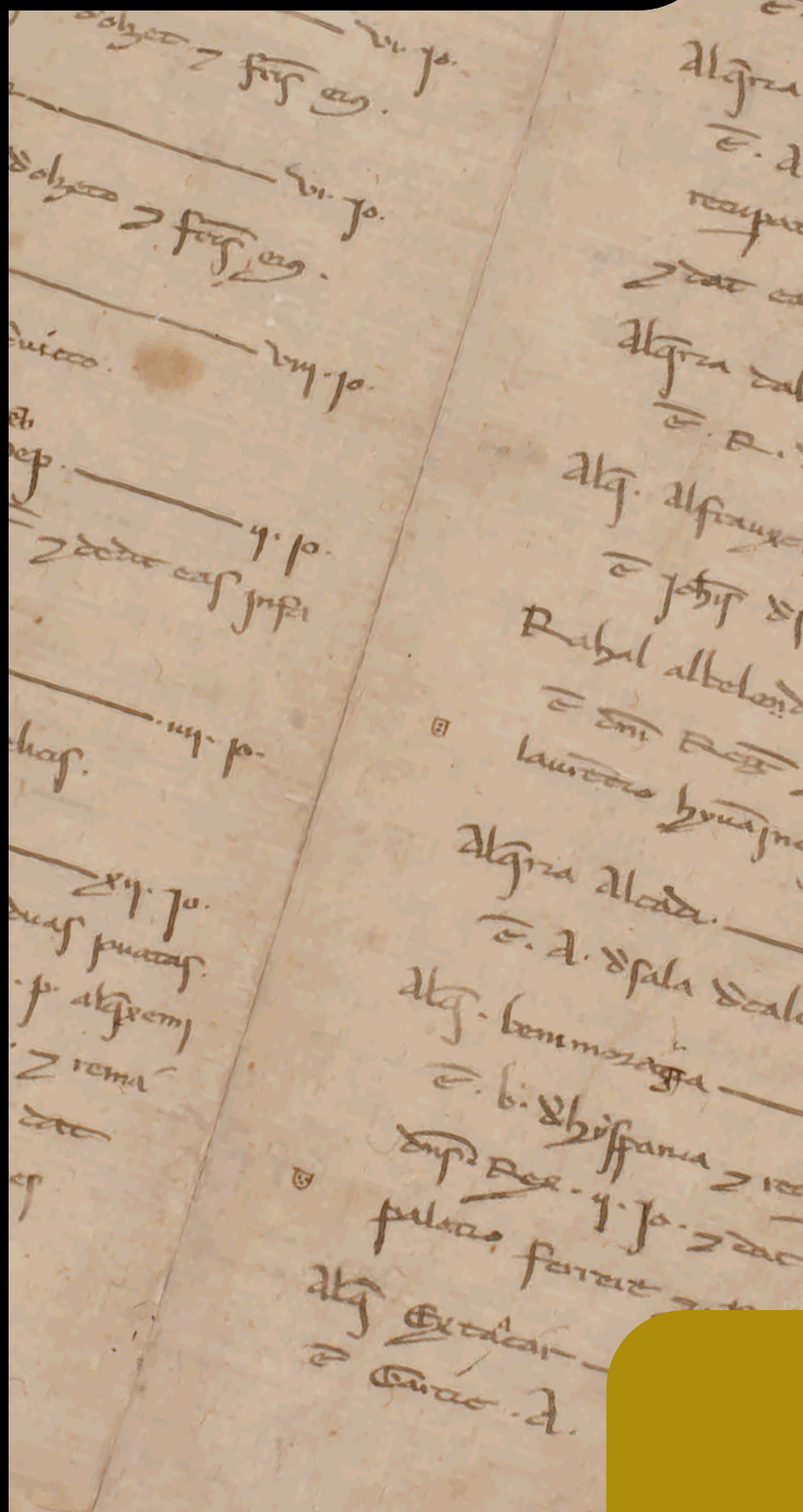

LLIBRE DEL REPARTIMENT

25è ANIVERSARI DEL PARLAMENT

PARLAMENT

Arxiu del Regne de Mallorca
arxregne.caib.es

Parlament de les Illes Balears
www.parlamentib.es

LLIBRE DE REPARTIMENT DE MALLORCA

Còdex llatinoaràbic

La constitució del que Jaume I denominà des d'un primer moment regne de Mallorca girà entorn de dos documents, la Carta de franquesa de dia 1 de març de 1231, que regulava les condicions en què s'establirien les gents que havien de repoblar l'illa de Mallorca, i el Repartiment, capbreu on s'expressava la distribució del gran mercat immobiliari que constituïa el nou territori, entre els participants a la conquesta en la partida reial, és a dir, el repartiment del 50 per cent; la resta es dividiria entre els magnats i els seus seguicis. Cal recordar al respecte que la ciutat i l'illa de Mallorca fou dividida en 8 porcions, 4 de les quals correspongueren a Jaume I i altres 4 als magnats o barons que més l'ajudaren a l'empresa bèl·lica: Nuno Sans, comte del Rosselló, Berenguer de Palou, bisbe Barcelona, Pons Hug IV, comte d'Empúries i Gastó de Montcada, vescomte de Bearn.

Segons la descripció feta per Antoni Mut Calafell, director jubilat de l'Arxiu del Regne de Mallorca, el manuscrit consta de 38 fulls de paper i està enquadernat en pergamí. Les dimensions són de 320 x 110 mm.

El volum és un registre de la distribució general del territori i de diversos immobles —cases, forns, molins, botigues i altres— de la ciutat i dels termes de Mallorca entre el monarca i els principals magnats que contribuïren a la seva conquesta iniciada el 1229, però sobretot i específicament de les concessions detallades que el rei havia anat fent entre la gent del seu propi seguici de la porció que li va pertocar en el repartiment global dels béns adquirits, operació que potser estava en marxa o acabada el 27 de juliol de 1230, data que apareix repetida fins a tres vegades a la contracoberta anterior del llibre. Jaume I distribuï la part que li havia correspost entre les persones, les universitats i els contingents directament reclutats per ell: Guillem de Montcada, Guillem de Claramunt, Ramon Alemany, Pere Martell, Berenguer de Montreal, l'orde del Temple, el paborde de Tarragona, els homes de Barcelona, Girona, Tarragona, Tortosa, Caldes, Tàrrrega, Montalbán, Marsella i d'altres que es relacionen al llarg del manuscrit.

Dia 1 de juliol de 1232 l'escrivà de Jaume I, Pere de Sant Milió, autèntica en presència del rei i de l'infant Pere de Portugal, senyor de Mallorca, el text inicial dels tres que conformen el petit volum:

- El primer dels textos inserits està redactat en llatí i les paraules que l'encapçalen —“Hec est pars domini Regis ...”— ja preludien el seu enfocament concret envers la porció reial de l'illa, per concloure amb l'esmentada autenticació, on l'escrivà reial el denomina “Memoliare (sic) ...”, o sigui, Memorial.
- A continuació consta un segon “Memoriale ...”, igualment en llatí, que conté els resultats del càlcul oficial dels recursos bèl·lics aportats a la presa de Ciutat de Mallorca pel monarca, pels magnats i per altres col·laboradors rellevants en la campanya de conquesta. Aquesta valoració, feta amb la finalitat d'adjudicar proporcionalment les recompenses, utilitza una unitat de compte designada amb el nom de cavalleria.
- Finalment, hi figura un text en àrab, que du intercalada la següent nota en llengua llatina: “Explicit liber Regis qui dicitur Capudbrevium, quem ipse dimisit in domo Templi Maioricis, arabice scriptum, et hoc est eius translatum, et tractat de divisionibus Civitatis et insule Maioricarum inter Regem et suos, et magnates et suos”.

Maria Antònia Munar i Riutort
Presidenta del Parlament de les Illes Balears

El Parlament de les Illes Balears commemora enguany els seus primers vint-i-cinc anys d'existència. Aquest fet és, per ell mateix, motiu d'alegria i satisfacció. Significa estabilitat i maduresa democràtica.

L'any 2008 és també una data històrica important. Fa 800 anys del naixement del Rei Jaume I.

Hem volgut commemorar aquests dos esdeveniments de manera conjunta, simbolitzant així una unió entre el passat i el present, exposant a la seu del Parlament el Llibre del Repartiment original, gràcies a la gentilesa de l'Arxiu del Regne de Mallorca.

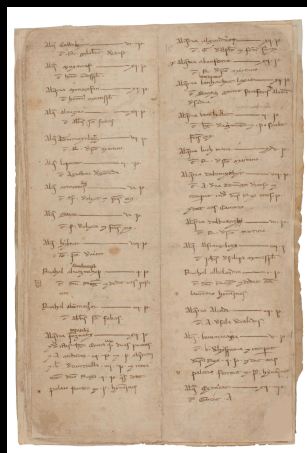
Aquesta exposició anirà seguida per la presentació d'una obra d'estudi profund d'aquest Llibre del Repartiment, inclosa a la col·lecció de Documents Cabdals, duta a terme pel Sr. Rosselló Bordoy.

Com a presidenta del Parlament de les Illes Balears, serà un plaer poder comptar amb la vostra visita i poder oferir a tothom que hi estigui interessat eines suficients per acostar-se a la nostra història amb curiositat, amb interès, amb orgull pel camí recorregut i amb il·lusió pel camí que tenim per endavant.

DOCUMENTS ORIGINALS

Còdex àrab

Còdex llatí